

## POSTANOWIENIE

Dnia 10 lutego 2021r.

Sąd Rejonowy w Nowym Sączu I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: Sędzia Grażyna Poręba

Protokolant: st. sekr. sąd. Urszula Bodziony - Mróz

po rozpoznaniu w dniu 3 lutego 2021r. w Nowym Sączu

na rozprawie sprawy z wniosku M. P. (1)

przy uczestnictwie K. P., P. P. (1), M. P. (2), M. S.

o zatwierdzenie uchylenia się od skutków prawnych oświadczenia spadkowego, uchylenie aktu poświadczenia dziedziczenia

### **postanawia:**

I. zatwierdzić uchylenie się M. P. (1) od skutków prawnych oświadczenia o przyjęciu spadku wprost po mężu W. P. zmarłym 29 czerwca 2016 roku, złożonego przez wyżej wymienioną w dniu 8 lipca 2016 roku przed Notariuszem S. R. (1). A nr (...),

II. zatwierdzić uchylenie się K. P., M. P. (2), P. P. (1) od skutków prawnych oświadczeń o przyjęciu spadku wprost po ojcu W. P. zmarłym 29 czerwca 2016 roku, złożonych przez wyżej wymienionych w dniu 8 lipca 2016 roku przed Notariuszem S. R. (1). A nr (...),

III. w pozostałej części wniosek oddalić,

IV. stwierdzić, że wnioskodawczyni i uczestnicy ponoszą koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie,

V. przyznać kuratorowi radcy prawnemu R. R. wynagrodzenie w kwocie 96 zł (dziewięćdziesiąt sześć złotych), które tymczasowo wypłacić ze środków Skarbu Państwa,

VI. nakazać ściągnąć od wnioskodawczyni M. P. (1) na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Nowym Sączu kwotę 96 zł (dziewięćdziesiąt sześć złotych) tytułem wydatków wyłożonych tymczasowo ze środków Skarbu Państwa.

### **Z:**

1. odnotować postanowienie,
2. kal. 7 dni
3. po prawomocności wykonać pkt postanowienia.

Dnia 10/02/2021

Sędzia

Sygn. akt. I Ns 1022/19

# UZASADNIENIE

postanowienia z dnia 10.02.2021 r.

We wniosku z dnia 18.10.2019 r. wnioskodawczyni M. P. (1), działając przez profesjonalnego pełnomocnika, domagała się odebrania od niej oraz od uczestników K. P., M. P. (2) i P. P. (1) oświadczeń, że uchylają się od skutków prawnych oświadczeń o przyjęciu spadku wprost po W. P., zmarłym w dniu 29.06.2016 r., złożonych w dniu 08.07.2016 r. przed notariuszem S. C., a następnie zatwierdzenia oświadczeń o uchyleniu. Jednocześnie domagała się uchylenia aktu poświadczenia dziedziczenia z dnia 08.07.2016 r., sporządzonego przed notariuszem S. C. i stwierdzenia, że spadek po W. P., z mocy ustawy, nabyli: żona M. P. (1) oraz dzieci K. P., M. P. (2) i P. P. (1) po 1/4 każde z nich z dobrodziejstwem inwentarza.

W uzasadnieniu wskazano, że wnioskodawczyni oraz uczestnicy przyjęli spadek po W. P. wprost, pozostając w błędnym przekonaniu że po ich mężu i ojcu nie pozostały długi spadkowe inne, aniżeli wynikające ze spłaty kredytów, o których istnieniu wiedzieli. W dniu 05.10.2019 r. spadkobiercy powzięli wiadomość, że w dniu 11.02.2016 r. W. P. zawarł umowę pożyczki na kwotę 100 000 zł, z oprocentowaniem 4% w skali miesięcznej. Spadkodawca nie informował stron niniejszego postępowania o ww. pożyczce, nie pozostawił też żadnych dokumentów wskazujących na jej zaciągnięcie. Spadkobiercy nie są w stanie ustalić składu pozostałego po W. P. majątku spadkowego, w szczególności wysokości długów spadkowych oraz ilości nieuregulowanych przez niego zobowiązań, przez co pozostają w stanie niepewności i obawy o los ich majątków osobistych, które na skutek złożenia przez nich pod wpływem błędu oświadczeń o przyjęciu spadku wprost, narażone pozostają na uszczuplenie (k. 1-6).

Postanowieniem z dnia 05.11.2019 r. Sąd wezwał do udziału w sprawie w charakterze uczestnika, M. S. (k. 44).

Zarządzeniem z dnia 09.10.2020 r. Sąd ustanowił dla uczestnika M. S., którego aktualne miejsce pobytu nie jest znane, kuratora w osobie r.pr. R. R. (k. 106).

Kurator uczestnika M. S., w piśmie z dnia 17.12.2020 r., stanowiącym odpowiedź na wniosek, domagał się oddalenia wniosku w całości oraz przyznania mu wynagrodzenia z tytułu pełnionej funkcji kuratora nieznanego z miejsca pobytu uczestnika M. S. (k. 118).

W uzasadnieniu wskazał, że budzi wątpliwości okoliczność podniesiona we wniosku, iż spadkobiercy powzięli wiadomość od wierzyciela o umowie pożyczki dopiero 05.10.2019 r., skoro wymagalność należności wynikającej z umowy pożyczki miała mieć miejsce 11.02.2017 r. Wątpliwości budzi również to, że wnioskodawcy nie są w stanie ustalić adresu zamieszkania wierzyciela, skoro to rzekomo od niego właśnie uzyskali informację o długu spadkodawcy. Ponadto, wierzytelność z tytułu przedmiotowej umowy pożyczki jest przedawniona, zatem uchylanie się od skutków prawnych w tej sytuacji jest bezprzedmiotowe. Kurator zwrócił również uwagę na to, że wysokość wierzytelności wskazanej w umowie pożyczki jest niższa od stanu czynnego spadku, co również przemawia za oddaleniem wniosku.

## **Sąd ustalił następujący stan faktyczny:**

Spadkodawca W. P. s. P. i Z., zmarł 29.06.2016 r. w N.. Przed śmiercią stale zamieszkiwał w K.. W chwili śmierci był żonaty z M. P. (1), z którą pozostawał w ustroju rozdzielności majątkowej małżeńskiej od dnia 15.07.1999 r. Miał troje dzieci, tj. P. P. (1), K. P. i M. P. (2). Więcej dzieci nie miał, nikogo nie przysposobił. Nie sporządził testamentu. Spadkobiercy ustawowi, tj. M. P. (1), P. P. (1), M. P. (2) i K. P. w dniu 08.07.2016 r. złożyli oświadczenia spadkowe o przyjęciu spadku wprost. W konsekwencji, w tym samym dniu sporządzono akt poświadczenia dziedziczenia, na mocy którego spadek po W. P., nabyła żona M. P. (1) w 1/4 części oraz dzieci: K. P., P. P. (1) i M. P. (2) – po 1/4 części wprost. W skład spadku wchodzi lokal mieszkalny położony w W. oraz udział w działkach położonych w K..

**Dowód:** niesporne, nadto: odpis skrócony aktu zgonu – k. 10, odpis skrócony aktu małżeństwa – k. 11, odpis skrócony aktu urodzenia K. P. – k. 12, odpis skrócony aktu urodzenia M. P. (2) – k. 13, odpis skrócony aktu urodzenia P. P. (1) – k. 14, odpis KW nr (...) – k. 15-20, odpis KW nr (...) – k. 21-26, odpis KW nr (...) – k. 27-32, akt notarialny Rep.

A. nr (...) – k. 33-35, akt poświadczenia dziedziczenia Rep. A. nr 5028/2016 – k. 36-37, informacja o zarejestrowanym (...) k. 38, akt notarialny Rep. A. nr (...) – k. 49-51, zeznania i zapewnienie spadkowe M. P. (1) – nagranie z rozprawy z dnia 15.01.2020 r. – 00:01:21 i k. 62-63, zeznania uzupełniające – nagranie z rozprawy z dnia 03.02.2021 r. 00:22:52 i k. 124/2, zeznania i zapewnienie spadkowe M. P. (2) – nagranie z rozprawy z dnia 15.01.2020 r. 00:30:40 i k. 63, zeznania i zapewnienie spadkowe K. P. – nagranie z rozprawy z dnia 15.01.2020 r. 00:35:52 i k. 63, zeznania i zapewnienie spadkowe P. P. (1) – nagranie z rozprawy z dnia 15.01.2020 r. 00:41:04 i k. 63/2.

W. P. nie prowadził działalności gospodarczej, był zatrudniony w firmie (...) oraz innych spółkach. Był skrytym człowiekiem, nie rozmawiał z rodziną o interesach. W rodzinie W. P. i M. P. (1) nie było problemów finansowych. Małżonkowie razem prowadzili gospodarstwo domowe. W 2015 r. zaciągnęli kredyt na mieszkanie w W., zabezpieczony hipoteką, który do dzisiaj spłaca M. P. (1) i o którym wiedziała w momencie składania oświadczenia spadkowego.

W dniu 05.10.2019 r. z M. P. (1) skontaktował się W. S., prosząc ją o spotkanie, w trakcie którego przekazał jej kopię umowy z dnia 11.02.2016 r. pomiędzy W. P., a M. S., na mocy której W. P. pożyczył od M. S. kwotę 100 000 zł. Odsetki umowne ustalono na 4% w skali miesięcznej. M. P. (1), ani żadne z dzieci spadkodawcy nie wiedzieli o zawarciu tej umowy. W 2016 r. małżonkowie nie mieli żadnych wydatków inwestycyjnych, remontów, nie wiadomo na co spadkodawca przeznaczył te pieniądze. Małżonkowie mieli dobre relacje, często rozmawiali. W. P. nie mówił żonie, by miał jakieś kłopoty finansowe.

Po śmierci W. P., M. P. (1) przejrzała wszystkie dostępne jej dokumenty, należące do jej męża, lecz nic nie wzbudziło jej podejrzeń. Dopiero w październiku 2019 r. dowiedziała się o pożyczce zaciągniętej przez jej męża u M. S.. Po śmierci męża otrzymała również informację, że jej mąż miał zobowiązanie w (...) Banku (...) w kwocie 20.000 zł, z tytułu niespłaconej karty kredytowej.

**Dowód:** zeznania i zapewnienie spadkowe M. P. (1) – nagranie z rozprawy z dnia 15.01.2020 r. – 00:01:21 i k. 62-63, zeznania uzupełniające – nagranie z rozprawy z dnia 03.02.2021 r. 00:22:52 i k. 124/2, zeznania i zapewnienie spadkowe M. P. (2) – nagranie z rozprawy z dnia 15.01.2020 r. 00:30:40 i k. 63, zeznania i zapewnienie spadkowe K. P. – nagranie z rozprawy z dnia 15.01.2020 r. 00:35:52 i k. 63, zeznania i zapewnienie spadkowe P. P. (1) – nagranie z rozprawy z dnia 15.01.2020 r. 00:41:04 i k. 63/2, umowa pożyczki pieniężnej – k. 39-42, zeznania świadka P. F. – nagranie z rozprawy z dnia 03.02.2021 r. 00:00:04 i k. 124, zeznania świadka S. R. (2) – nagranie z rozprawy z dnia 03.02.2021 r. 00:11:01 i k. 124/2

Na rozprawie w dniu 15.01.2020 r. wnioskodawczyni M. P. (1) i uczestnicy P. P. (1), M. P. (2) i K. P. oświadczyli, że uchylają się od skutków prawnych oświadczeń o przyjęciu spadku wprost po W. P., zmarłym 29.06.2016 r., które zostały złożone 08.07.2016 r. przed Notariuszem S. C. i oświadczyli, że spadek po W. P. przyjmują z dobrodziejstwem inwentarza.

**Dowód:** oświadczenie M. P. (1) – nagranie z rozprawy z dnia 15.01.2020 r. – 00:26:15 i k. 62/2, oświadczenie M. P. (2) – nagranie z rozprawy z dnia 15.01.2020 r. 00:30:40 i k. 63, oświadczenie K. P. – nagranie z rozprawy z dnia 15.01.2020 r. 00:35:52 i k. 63, oświadczenie P. P. (1) – nagranie z rozprawy z dnia 15.01.2020 r. 00:41:04 i k. 63/2

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o zeznania wnioskodawczyni M. P. (1), uczestników K. P., P. P. (1), M. P. (2), świadków P. F. i S. R. (2) oraz dokumenty zgromadzone w aktach sprawy, a powołane w opisie stanu faktycznego, które w większości stanowiły dokumenty urzędowe, korzystające z domniemania prawdziwości (art. 244 k.p.c.).

Sąd uznał za wiarygodne zeznania wnioskodawczyni, gdyż były przekonujące i logiczne, a przede wszystkim korespondowały z pozostałym materiałem zgromadzonym w sprawie, w tym zeznaniami uczestników i świadków.

Sąd na podstawie powyższych dowodów ustalił, że wnioskodawczyni i uczestnicy, będący spadkobiercami W. P., o pożyczce zawartej przez spadkodawcę z M. S., dowiedzieli się w październiku 2019 r. i niezwłocznie podjęli działanie,

celem uchylenia się od skutków prawnych oświadczenia spadkowego złożonego pod wpływem błędu, co do składu majątku spadkowego po zmarłym.

### **Sąd zważył, co następuje:**

Żądanie wniosku, w zakresie zatwierdzenia przez sąd uchylenia się od skutków prawnych oświadczenia spadkowego, okazało się zasadne.

Art. 1019 § 1 k.c. stanowi, że jeżeli oświadczenie o przyjęciu lub odrzuceniu spadku zostało złożone pod wpływem błędu lub groźby stosuje się przepisy o wadach oświadczenia woli z tym, że zatwierdzenie uchylenia się od skutków prawnych oświadczenia powinno nastąpić przed sądem, a spadkobierca powinien jednocześnie oświadczyć czy i jak spadek przyjmuje, czy też go odrzuca.

Przez dyspozycję art. 1019 § 1 k.c., do niniejszego postępowania ma zastosowanie regulacja wymieniona w art. od 82 do 88 k.c. Z art. 84 k.c. wynika, że w razie błędu, co do treści czynności prawnej, można uchylić się od skutków prawnych swego oświadczenia woli, przy czym można powoływać się tylko na błąd istotny, czyli uzasadniający przypuszczenie, że gdyby składający oświadczenie woli nie działał pod wpływem błędu i oceniał sprawę rozsądnie, nie złożyłby oświadczenia tej treści. Błędem tym będzie mylne wyobrażenie człowieka o rzeczywistości, czy brak wyobrażenia o niej. Mając na uwadze regulacje ogólne, prawnie doniosłym jest błąd, co do treści czynności prawnej. Błędem, co do treści czynności prawnej, będzie w tym przypadku błąd, co do osoby spadkodawcy, tytułu powołania do dziedziczenia, błąd co do pobudki, prawa albo wreszcie błąd, co do przedmiotu spadku.

Przeprowadzane postępowanie dowodowe doprowadziło Sąd do przekonania, że wnioskodawczyni oraz uczestnicy K. P., M. P. (2) i P. P. (1), istotnie działali pod wpływem błędu, co do przedmiotu spadku. Wnioskodawczyni oraz uczestnicy nie kryli, że w momencie śmierci spadkodawcy wiedzieli o kredycie zaciągniętym na zakup mieszkania w W., zabezpieczonym hipoteką, który będą musieli spłacić. Z zeznań ich wynikało jednak, że nie mieli pojęcia o pożyczce zaciągniętej przez W. P. u M. S. na kwotę 100.000 zł. Spadkobiercy zostali zaskoczeni informacją o tym długu spadkowym, który ujawnił się trzy lata po śmierci W. P., tym bardziej, że M. P. (1) dochowała wszelkiej staranności i po śmierci męża przejrzała wszystkie dokumenty, które po sobie pozostawił i nie znalazła w nich żadnych dokumentów, które wzbudziłyby u niej jakiegokolwiek podejrzenia, co do stanu majątku spadkowego. Okoliczności te pozwalają więc uznać, że na skutek pozostawania w błędzie, co do stanu majątku spadkowego, spadkobiercy W. P. złożyli oświadczenia spadkowe o przyjęciu spadku wprost. Od razu po uzyskaniu informacji o istnieniu przedmiotowej pożyczki, spadkobiercy podjęli stosowne kroki, celem uchylenia się od skutków prawnych oświadczenia woli, złożonego pod wpływem błędu. Pozwala to na przyjęcie, że gdyby wnioskodawczyni i uczestnicy nie pozostawali w opisanym wyżej błędnym przekonaniu, złożyliby innego rodzaju oświadczenie spadkowe tj. o przyjęciu spadku z dobrodziejstwem inwentarza, co też uczynili w toku niniejszego postępowania.

Z art. 88 § 2 k.c. w zw. z art. 1019 § 1 k.c. wynika, iż termin do złożenia oświadczenia o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku złożonego pod wpływem błędu, wynosi 1 rok od chwili jego wykrycia. W niniejszej sprawie ustalono, że wnioskodawczyni i uczestnicy o pozostawaniu w błędzie, co do składu majątku spadkowego, dowiedzieli się w październiku 2019 r., wobec czego, wniosek o zatwierdzenie uchylenia się od skutków prawnych oświadczenia o przyjęciu spadku wprost, złożonego pod wpływem błędu, został złożony w przypisanym do tego terminie jednego roku od momentu dowiedzenia się o przedmiotowej pożyczce.

Mając powyższe na uwadze, należało orzec jak w punkcie pierwszym i drugim postanowienia, na podstawie powołanych przepisów.

Wniosek obejmował również żądanie uchylenia aktu poświadczenia dziedziczenia po zmarłym W. P..

Stosownie do treści art. 690 k.p.c., w razie uchylenia się od skutków prawnych oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku sąd przeprowadza rozprawę (§ 1). Jeżeli wskutek prawomocnego zatwierdzenia przez Sąd uchylenia się, o którym mowa w § 1, ulega zmianie krąg osób, co do których nabycie spadku zostało już stwierdzone,

albo zarejestrowany został akt poświadczenia dziedziczenia, sąd po przeprowadzeniu rozprawy zmienia z urzędu postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku albo uchyla zarejestrowany akt poświadczenia dziedziczenia i orzeka w tym przedmiocie (§ 2).

W niniejszej sprawie nie zaistniała przesłanka do zastosowania ww. przepisu, tj. nie zmienił się krąg spadkobierców po W. P.. Brak jest zatem podstaw do uchylenia zarejestrowanego aktu poświadczenia dziedziczenia po ww., na mocy którego dziedziczą jego żona i dzieci po 1/4 części.

W związku z powyższym, orzeczono jak w punkcie trzecim postanowienia, oddalając wniosek o zakresie żądania chylenia aktu poświadczenia dziedziczenia po zmarłym W. P..

W punkcie IV, o kosztach orzeczono na podstawie art. 520 § 1 k.p.c.

W punkcie V Sąd przyznał kuratorowi uczestnika M. S. – r.pr. R. R., wynagrodzenie w kwocie 96 zł, które tymczasowo nakazał wypłacić ze środków Skarbu Państwa. Stawka wynagrodzenia została ustalona na podstawie § 8 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych w zw. z art. § 1 pkt 1 i 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 9 marca 2018 r. w sprawie określenia wysokości wynagrodzenia i zwrotu wydatków poniesionych przez kuratorów ustanowionych dla strony w sprawie cywilnej (Dz.U.2018.536 z dnia 2018.03.14).

W konsekwencji powyższego, Sąd w punkcie VI nakazał ściągnąć od wnioskodawczyni M. P. (1) na rzecz Skarbu Państwa, kwotę 96 zł, tytułem wydatków wyłożonych tymczasowo ze środków Skarbu Państwa, na wynagrodzenie kuratora uczestnika.

Sędzia Grażyna Poręba

## ZARZĄDZENIE

1. odnotować uzasadnienie,
2. odpis postanowienia wraz z uzasadnieniem doręczyć kuratorowi uczestnika,
3. kal. 14 dni.

N., dnia 25 lutego 2021r.

Sędzia Grażyna Poręba